

طهارت و نماز اشخاص دارای عذر (به شمول مریضان)

در طهارت

- ۱- آنانیکه خودشان می توانند طهارت نمایند، خودشان طهارت نمایند.
- ۲- آنانیکه خودشان نمی توانند طهارت نمایند ولی با کمک دیگران می توانند طهارت نمایند (یعنی برای ایشان آب آماده نموده بالای اندام های شان می ریزانند)؛ با کمک دیگران طهارت نمایند .
- ۳- کسیکه به سلسل البول و یا جاری بودن ادرار و یا جاری بودن چیزی از آله تناسلی و یا مقعد که سبب نقض وضوء می شود، مصاب باشد :
- همان جا ها شسته شود و بعد وضوء گرفته شود و نماز اداء شود (تا ختم وقت همان نماز و دخول وقت نماز بعدی وضوء اش ادامه می یابد) .
- حکم لباس های شان: در صورت که از ناپاکی لباس های شان به قدر طاقت شان توجه نمایند، مقدار کم از ناپاکی لباس شان که اجتناب ناپذیر است، مانع نماز نمی شود .
- تا زمانیکه وقت نماز بعدی نرسیده باشد وضوء اش باقی است ، ولی بعد از دخول وقت نماز بعدی ، وضوء نماید. آنچه بعد از وضوء ، از سبب مرض اش حاصل می شود (مانند ادامه خروج بول و باد و مانند آن)، وضویش را نمی شکنند، ولی هرگاه کدام شکننده دیگری وضوء پیش شود وضویش می شکنند.
- ۴- کسی که یک عضو اش مانند دست و یا انگشتانش بریده شده باشد و یا همان عضو را نداشته باشد. قسمت باقیمانده عضو اش را بشوید ولو قسمتی کمی از آن عضو موجود باشد.
- ۵- هرگاه بالای یکی از اعضای که در وضوء شسته می شود، جبیره (یا بنداز) باشد: در وضوء و یا در غسل جبیره (یا بنداز) مسح می شود و سایر قسمت های که برهنه است در وضوء و یا غسل باید شسته شود.
- شرط نیست که قبل از پلستر نمودن : انسان طهارت داشته باشد اگر پلستر از جایش دور شد، وضویش نمی شکند و دوباره آنرا بسته نماید .
- هرگاه پانسمان یا پلستر روی زخم طوری باشد که دور نمودن آن ضرر داشته باشد ، بر آن مسح شود. هرگاه دور نمودن آن در زمان وضوء و گذاشتن مجدد آن بعد از وضوء ضرر نداشته باشد، لازم است تا شخص در وقت غسل و وضوء آنرا دور نموده جایش را بشوید و دوباره آنرا بر جایش بگذارد.
- حتی الامکان جبیره (پانسمان یا بنداز یا پلستر) باید به اندازه زخم باشد، و از آن تجاوز نکند،
- ولی هرگاه برای تثبیت آن احتیاج باشد که جبیره قسمتی از زخم را تجاوز نماید ، نباید جبیره از اندازه که برای تثبیت آن احتیاج است ، تجاوز نماید ، هرگاه از حد احتیاج بیشتر باشد، قسمت اضافی حتی الامکان دور شود و آن نواحی در وضوء و یا غسل شسته شود.
۶- زخم ها و سوختگی ها در اعضای که در وضوء شسته می شود و روی آن جبیره یا پارچه یا پلستر نباشد: هرگاه شستن ضرر نرساند، بشوید. هرگاه شستن مضر بود همان قسمت های سوختگی یا زخم را مسح کند.
- توجه: در صورتی که تمام اعضای بدن متضرر گردیده باشد، در این صورت (به اتفاق علماء) بر وی لازم است که عوض وضوء و یا غسل تیمم نماید تا از ضرر در امان ماند.
۷- اگر در بدن شخص سامانی (مثل آلات طبی) وصل باشد که دور نمودن آن در وقت وضوء و یا غسل برای شخص مضر باشد، هرگاه قادر به وضوء و یا غسل باشد و امکان دور نمودن آن سامان بعد از مدت کوتاهی موجود باشد، منتظر بماند تا سامان دور شود و بعد وضوء و یا غسل نماید ولو نماز را تا وقت آخر همان نماز به تأخیر بیناندازد. ولی هرگاه امکان دور نمودن سامان مذکور تا آخر وقت همان نماز ممکن نباشد ، وضوء و یا در صورت عدم امکان وضوء، تیمم نماید و نماز را در وقت آن اداء نماید.
- ۸- کسی که بر وی عملیات جراحی انجام شود، اما ادرار و یا مواد غائطه او بغیر از اعضای تناسلی و مقعد خارج شود، طهارت او از بین رفته، بر وی طهارت لازم می گردد، که در حالت توانایی وضوء می کند و در حالت عدم توانایی تیمم می کند .
- ۹- کسیکه در بدنش برای خارج نمودن ادرار و یا مواد غائطه سامان نصب شده باشد، و در وقت نماز دور نمودن آن ضرر داشته باشد و یا آنرا دور نموده نتواند، به همراهی آن سامان وضوء نماید هرگاه وضوء نمی توانست تیمم نماید و همراهی آن سامان نماز اداء نماید.
- ۱۰- هرگاه کسی بی هوش شد ، زمانیکه به هوش می آید مجدداً وضوء نماید هرگاه وضوء نمی توانست تیمم نماید .
- ۱۱- تیمم: کسیکه از استعمال آب برای وضوء و غسل عاجز است تیمم نماید و دارای حالات ذیل است :
- از استعمال آب عاجز باشد مانند مریض ، اسیر، زندانی و غیره - کسیکه در صورت استعمال آب ترس هلاکت جاننش و یا زیادت مرض موجود باشد - - کسیکه زخمی است و استعمال آب برایش مضر است . - کسیکه از سبب غسل با آب سرد خوف جاننش را دارد و نتواند که آب را گرم نماید
- تیمم با خاک پاک و یا سایر اشیا که از جنس زمین است مانند خشت ، سنگ ، ریگ، سنگ ریزه ، دیواری که از خشت یا گل یا سنگ ساخته شده باشد جواز دارد. ولی روی دیوار رنگ شده و یا چوب کاری شده، تیمم نمی شود و همچنان بالای فرش ، لباس ، چوب و درخت تیمم نمی شود.
- کسیکه بعد از تیمم آب می یابد وضوء و یا غسلش را از سر بگیرد (هرگاه به وضوء یا غسل قادر باشد) و هرگاه تیمم نموده بود و در نماز بود و آب پیدا شد ، نمازش را قطع نموده وضوء و یا غسل بگیرد (هرگاه به وضوء یا غسل قادر باشد) و نماز را اعاده نماید. و اگر بعد از نماز آب پیدا شد، اعاده نماز ضرور نیست.

در ادای نماز:

- ۱- کسی که به ادای بعضی از ارکان و واجبات نماز به شکل اصلی آن توانایی دارد، واجب است تا همان اندازه از واجبات و ارکانی را که به شکل اصلی آن اداء نموده می تواند اداء نماید ولو یک رکن یا واجب را اداء نماید. و سایر واجباتی را بشکل اصلی آن اداء کرده نمی تواند، مطابق آنچه که در ذیل آمده اداء کند:
- هرگاه میتوانست ایستاد شود ، ایستاد شود.
- هرگاه ایستاد نمی توانست ، در حالت نشسته نماز اداء کند، رکوع را نیز در حالت نشسته به جا بیاورد و اگر می توانست سجده کند باید سجده کند اما هرگاه سجده کرده نمی توانست ، در سجده، خود را نسبت به رکوع بیشتر خم نماید. (هیچ چیزی را مانند بالشت یا میز برای سجده نمودن، نگذارد)
- هرگاه نشسته نمی توانست به پهلو نماز اداء نماید. هرگاه میتوانست به پهلو راست خود خوابیده طوری که روی به قبله باشد ، رکوع و سجده را با اشاره اداء نماید طوری که در سجده نسبت به رکوع خود را بیشتر خم نماید.
- هرگاه به پهلو خوابیده نمی توانست به پشت خوابیده پاهایش طرف قبله باشد. و بهتر است هرگاه می توانست سرش را کمی بلند نماید تا روبه قبله باشد
- هرگاه از این هم عاجز باشد ، بطرف که قرار دارد، نماز را با اشاره اداء نماید
- مریض که در بستر اش قرار دارد و بستر خلاف قبله باشد، لازم است تا رو به طرف قبله بگرداند و هرگاه نتواند که روی به طرف قبله بیاورد در هر حالتی که قرار داشت، نماز اداء نماید.
۲ - کسیکه نماز را در حالت نشسته اداء میکند در جریان ادای نماز قوت استاده شدن را دریافت ، باقیمانده نماز را به شکل کامل به جا آورد.
۳- هرگاه شخصی بنا بر یک مشکل مثل باران شدید، گل ولای زیاد، خوف از درنده ها و غیره ، نتواند که از موتر و یا حیوان سواری خود پایین شود، و خطر گذشتن وقت نماز باشد در این صورت می تواند که نماز خود را در داخل موتر و یا بر حیوان اداء کند به طوری که سجده او پاینتز از رکوع باشد .
۴- اگر کسی از جهت مرضی و یا بزرگ سالی خود ترس این را داشته باشد که بعد از پایین شدن از موتر و یا حیوان، نمی تواند که دوباره بر آن بالا شود و این کار بر او مشقت بار باشد و کسی نباشد که وی را کمک نماید، در همان حالتی که قرار دارد نماز خود را اداء نماید.
۵- کسیکه در وسط آب یا گل قرار دارد (و از آن خارج شده نتواند) و بخواهد نماز اداء نماید ، تا حد امکان رو به قبله بیاورد و با اشاره نماز اداء نماید.
۶- نماز در اثنای جنگ با دشمن ، یا در هنگام اسیر بودن: در هر حالتی که به آن قادر می گردد نماز خود را اداء کند.

فرش یا جای نماز ، لباس و بدن

- فرش یا جای نماز : هرگاه شخص ناتوان بالای فرش نجس قرار داشت و نمی توانست فرش را تبدیل کند و کسی دیگری نژدش بود که وی را بالای فرش پاک قرار دهد از وی بخواهد که وی را روی فرش پاک قرار دهد، در غیر آن بالای همان فرش نماز اداء کند .
لباس و بدن کسیکه به آن نجاست رسیده باشد : هرگاه در لباس و بدنش نجاست رسیده باشد، لازم است تا دور کرده شود ، ولی هرگاه از دور نمودن نجاست از لباس و بدن عاجز باشد و کسی دیگری هم نتواند لباسش را عوض کند و یا کسی دیگری نباشد ، با همان لباس و بدن نماز را اداء نماید. و هر زمانیکه قدرت دور نمودن نجاست و یا تبدیل نمودن لباس را دریافت لازم است تا نجاست را دور نماید. **والله أعلم**
یادداشت: تعلیمات فوق به اساس آیات قرآن کریم و یا احادیث صحیح و یا همگام برداشت فقها از قرآن کریم و احادیث صحیح ، می باشد. در صورت ضرورت به علمای معتبر مراجعه شود.

دیارتمنت ثقافت اسلامی پوهنتون علوم طبی کابل با همکاری پوهنچی شرعیات پوهنتون کابل

